

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפיך (קידושין ל).

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ

הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
בהרה"ח ר' בנימין ביינוש זצ"ל

גליון
205

קופיץ שיש בה שני ספיקות (שמא לא ימות, ושמא יצטרך חגיגה מפני שחבורתו תהיה קטנה) לא הטבילוהו הבעלים.

ליהודה בן דורתאי חגיגת ארבעה עשר דוחה שבת, שסובר שחובה היא, ונלמד מקרא 'וזבחת פסח לה' אלוקיך צאן ובקר', (צאן לפסח, ובקר לחגיגה. ולחכמים 'בקר' מלמד שמותר הפסח קרב לשלמים). וחכמים סוברים שאפילו חגיגת ט"ו אינה דוחה שבת, הגם שקרבן ציבור היא הקבועה בזמן, שלומדים מ'וחגותם אותו חג לה' שבעת ימים' (והרי סוכות ח' ימים, ושמעינן חוץ משבת).

מותר פסח קרב שלמים - בין שהפרישו ואבד ונמצא אחר פסח, בין הפריש מעות והוזלו טלאים ונותר מן המעות.

דף ע"א. יום א' פרשת יתרו - י"ח שבט תשפ"א

דף ע"א - עמוד א'

שלמים ששחטם בערב יו"ט - לעולא אמר רבי אלעזר, אינו יוצא בהם משום שלמי שמחה, שכתוב 'וזבחת ושמת' בעינן זביחה בזמן שמחה (ולא משום חגיגה שהוא דבר שבחובה ואינו בא אלא מן החולין). ולרבינן א"ר אלעזר יוצא בהם משום שלמי שמחה, שלא בעינן זביחה בזמן שמחה, (ושלמי שמחה באים אף מנדרים ונדבות כמבואר לעיל דף ע').

חגיגת ארבעה עשר ששחטה בחמישה עשר - יוצא בה חובת שמחה לכו"ע, שהרי שחטה בזמן שמחה, אך אינו יוצא משום חגיגה (חגיגת ט"ו) שאינה באה אלא מן החולין.

ליל יו"ט האחרון של חג נתרבה לחיוב שמחה מקרא יתירה 'והיית אך שמח', וליל יו"ט ראשון נתמעט משמחה ממיעוט 'אך', והטעם שלומדים הריבוי לליל האחרון משום שיש שמחה לפניו כל ימי החג.

כל ימי החג חייב בשמחת יום טוב, וכשחל יום ראשון בשבת למ"ד שצריך זביחה בשעת שמחה ואינו יכול לשחוט לא בערב יום טוב ולא ביו"ט, משמחו בכסות נקיה ויין ישן.

כהנים יוצאין ידי חובת שמחה בשעירי חטאת של רגלים, אך ביום טוב שחל בשבת לא, שאין צלייתו ובישולו דוחה שבת, ואין שמחה בכשר חי.

דף ע"א - עמוד ב'

אמורי חגיגת חמישה עשר נפסל בלינה אם לא לנו על גבי המזבח, כאמור 'ולא ילין חלב חגי עד בוקר', ולרב כהנא נלמד מכך דסמיך ליה 'ראשית', ללמד ד'עד בוקר' היינו בוקר ראשון, ולרב יוסף סתם בוקר היינו בוקר ראשון.

זמן לינת אימורין ואכילת הבשר אינו תלוי זה בזה, שמצינו בפסח לרבי אלעזר בן עזריה שסוף זמן אכילתו מדאורייתא

דף ע'. שב"ק שבת שירה - י"ז שבט תשפ"א

דף ע' - עמוד א'

חגיגת ארבעה עשר אינה חובה היא לתנא של המשנה, ואינה באה אלא כדי שיהא הפסח נאכל על השובע, ולכן אינה דוחה את השבת וטומאה (אבל לבן תימא וליהודה בן דורתאי [להלן עמוד ב'] היא חובה, ראה תוס').

חגיגת ארבעה עשר יוצאים בה משום שלמי שמחה (אף לבן תימא), אם עכבה עד למחר ושחטה, אף על גב ששלמי שמחה דבר שבחובה הוא וחובה אינה באה מנדרים ונדבות (וחגיגת י"ד כבר מחויב בה), שנתרבה מ'ושמת' לרבות כל מיני שמחה.

חגיגת ארבעה עשר אין יוצא בה ידי חובתו משום חגיגת הרגל, אם עכבה עד למחר, שדבר שבחובה אינו בא אלא מן החולין.

בן תימא סובר שחגיגת ארבעה עשר הוקשה לפסח לכל דינה, ונאכל בליל פסח בלבד, צלי, ובאה מן הצאן, זכרים, בת שנתה, ונאכל רק למנויים. ואיבעיא בגמרא אם הוא הוקשה גם לענין איסור שבירת עצם, והספק הוא האם 'בו' ד'ועצם לא תשברו בו' בא למעוטי חגיגה, או למעוטי פסול, (והאם לבן תימא חגיגת י"ד דוחה שבת, יש סתירה בתוספות, עיין ד"ה לאו חובה, ובעמוד ב' ד"ה מאי טעמא, וע' גליון רעק"א בעמוד ב').

נמצא סכין בארבעה עשר או חמישה עשר ניסן - שוחט בה מיד, שבודאי הטבילוהו בעליה (סכין לפסח, וקופיץ לחגיגה). נמצא ב"ג צריך לטובלה. מצא קופיץ - ב"ד, לחכמים שאין איסור שבירת עצם בחגיגה אין צריך טבילה, דמסתמא הטבילוהו בעליו. ולבן תימא - תלוי באיבעיא אם יש שבירת עצם בחגיגה, שאם יש איסור צריך לטובלו, ואם אם אין איסור אין צריך. נמצא קשורה לסכין דינו כסכין. נמצא בט"ו - לכו"ע אין צריך טבילה (שבודאי הטבילוהו בעליו לצורך חגיגת ט"ו). וכן אם חל י"ד בשבת לכו"ע אין צריך טבילה אף כשנמצא ב"ד, כיון שבשבת אסור להטבילו בודאי הטבילו מערב שבת לצורך יום טוב.

דף ע' - עמוד ב'

נשיא שמת בשלושה עשר, שמצוה לכל ישראל להתעסק בו, סכין וקופיץ שנמצאו ב"ד צריכים טבילה, שמסתמא לא הטבילו כיון שהפסח בא בטומאה, ואין מביאים חגיגה כשבא בטומאה ואין צריך קופיץ. מת נשיא ב"ד - לרבנן (וכן לבן תימא אם אין איסור שבירת עצם בחגיגת י"ד) שניהם אין צריכים טבילה שמסתמא הטבילו. היה נשיא גוסס ב"ג - סכין א"צ טבילה, קופיץ צריך טבילה, שמשום ספק אחד (שמא לא ימות הנשיא ויצטרך לסכין בטהרה) הטבילוהו הבעלים, אבל

בחצות, והאימורים נפסלים רק בלינת כל הלילה. וכן להיפך, מצינו בחגיגה, שנאכלת לשני ימים, וזמן לינת אימוריו רק עד בוקר ראשון.

זמן אכילת חגיגת ארבעה עשר שני ימים ולילה אחד, שלומדים מהפסוק 'לא ילין מן הבשר אשר תזבח בערב ביום הראשון לבקר', תזבח בערב היינו חגיגת ארבעה עשר שנזבח בערב, ביום הראשון שנאכל כל יום ראשון, לבוקר היינו בוקרו של יום שני.

זמן אכילת חגיגת חמישה עשר שני ימים ולילה אחד, שלומדים מריבוי 'אם' שכתוב בקרא 'אם נדר או נדבה' האמור בקרבן שלמים שנאכל לשני ימים ולילה אחד.

משנה : השוחט את הפסח שלא לשמו בשבת חייב, וכן כל שחיטה פסולה, כגון ששחטו שלא לאוכליו, שלא למנויו, לערלים, לטמאים (ואם שחטו לשם כשרים ופסולים, כיון שהפסח כשר פטור).

שחט את הפסח בשבת ונמצא טריפה בסתר, או שנודע שמשכו בעלים ידיהם או שמתו או נטמאו - פטור, ששחט ברשות ואנוס הוא. אבל אם נמצא בעל מום בגלוי - חייב.

זבחים אחרים ששחטם בערב פסח שחל בשבת לשם פסח - אם אינם ראויים לפסח, חייב. אם הם ראויים לפסח הוי טועה בדבר מצוה, ולרבי אליעזר חייב חטאת, ולרבי יהושע פטור. שחט זבחים אחרים לשם אימורי ציבור - לר"א ור"י חייב, לרבי מאיר פטור, שגם הוא נחשב לטועה בדבר מצוה אף שיש לו קצבה.

דף ע"ב . יום ב' פרשת יתרו - י"ט שבט תשפ"א

דף ע"ב - עמוד א'

עקירת שם הקרבן בטעות, ששחטו בטעות לשם זבח אחר - נחלקו האמוראים (במסכת מנחות) אם הוי עקירה, וסתמימת הש"ס כאן נוטה שלא הוי עקירה.

מה ששינינו במשנה שהפסח ששחטו שלא לשמו בשבת חייב, למ"ד עקירה בטעות לאו עקירה היא, על כרחך צריך לומר שמדובר בעקרו בכוננה.

רבי יהושע הפוטר את המחלל שבת בשוגג כשטעה בדבר מצוה כשעשה מצוה כל דהוא, היינו דווקא כשעדיין מוטל עליו לקיים המצוה וטרוד ועסוק בה, כגון קרבן פסח שהרבה עוסקין בכך, וטעה ושחט זבח אחר לשם פסח, אבל השוחט זבח אחר לשם אימורי ציבור כשכבר שחטו הקרבן ציבור כבר אינו טרוד ועסוק במצוה - חייב חטאת.

מי שמוטל עליו למול שתי תינוקות (לפי ר"א ור"י במשנה), אחד בערב שבת ואחד בשבת, ומל של ערב שבת בשבת, לרבי אליעזר חייב לרבי יהושע פטור, ודווקא בשהיו שניהם לפניו למול בשבת, וקדם ומל של ערב שבת בשבת שבשעת מילתו טרוד היה במצוה המוטלת עליו (למול את של שבת, וגם קיים מצוה), אבל קדם ומל את של שבת בערב שבת ומל בשבת את זה שזמנו בערב שבת, שאינו טרוד במצוה, חייב לכו"ע. היה אחד זמנו בשבת ואחד לאחר השבת, ומל בשבת את של אחר השבת - חייב בין לר"א ובין לר"י, כיון שלא קיים מצוה, שעדיין לא הגיע זמנו למול.

שיטת רבי מאיר - כל שניתנה השבת לידחות עבורו מפני המצוה, ומתוך כך טעה וחילל השבת, אפילו לא קיים מצוה, כגון שהיו לפניו שתי תינוקות למול, אחד בשבת ואחד לאחר השבת, ומל של אחר השבת בשבת - פטור, משא"כ כשלא ניתנה שבת לידחות עבורו כלל, אפילו קיים מצוה, כגון שהיו התינוקות אחד זמנו למול בערב

שבת ואחד בשבת, וקדם ומל את של שבת בערב שבת, תו אין שבת נידחת עבורו - חייב. ואם טעה ושחט זבח אחר לשם אימורי ציבור פטור אפילו נשחטו כבר קרבנות ציבור, פטור, שכל השבתות נדחות מפני קרבנות ציבור.

דף ע"ב - עמוד ב'

טעמא דרבי מאיר (הפוטר טעה בדבר מצוה גם כשלא עשה מצוה), א. משום שטרוד להקריב קרבנו שהפריש, ולכן אפילו שחט בשבת קרבן שאינו ראוי לקרבן פסח - כגון עגל של שלמים - פטור, ב. משום שמיחליף בקרבן פסח, ולכן פטור גם בשוחט חולין (ממין הכשר לפסח) לשם פסח, אבל בעלי מומין אין בהן לא משום טירדא ולא משום מיחליף, ולכן השוחטם בשבת לשם פסח - חייב.

נתחלף לו שפוד של נותר האסור באכילה בשפוד של קדשים שמצוה לאכלו, לריש לקיש חייב, כיון שלא קיים מצוה, ולרבי יוחנן - י"א שחייב, וי"א שפטור הגם שלא קיים מצוה, כיון שלא היה לו את מי לשאול.

בעל יבמתו נדה בשוגג - לרבי יוחנן פטור משום שטועה בדבר מצוה - מצות יבום, אע"פ שאין זמנו בהול, ואפילו סמוך לוסתה, שבוש ממנה לשואלה. בעל אשתו מעוברת (רש"י - שאף למסקנא מדובר כך, אמנם עיני ר"א"ש בנדה פ"א סי' ד') כשהיא נדה סמוך לוסתה - חייב אף לרבי יוחנן, ואינו נפטר מחמת טועה בדבר מצוה כיון שהיה לו לשואלה.

טרוד במצוה זמנו בהול ושגג באיסור - פטור מחטאת א. לרבי יהושע (דמתניתין) שפוטר בשחט זבחים בערב פסח שחל בשבת (ורבי אליעזר מחייב), ב. לרבי יהושע שפוטר באכל תרומת חמץ בערב פסח ונמצא שהוא בן גרושה פטור מקרן וחומש (ורבי אליעזר מחייב), ג. לרבי יוסי בשכח והוציא לולב ביו"ט הראשון של סוכות שחל בשבת.

היה עומד ומקריב ונודע שהוא חלל כל הקרבנות שהקריב פסולין, ורבי יהושע מכשיר, משום דכתיב 'ברך ה' חילו ופועל ידיו תרצה', וכן אם אכל תרומה פטור שנקראית עבודה.

דף ע"ג . יום ג' פרשת יתרו - כ' שבט תשפ"א

יום זה מוקדש לעילוי נשמת איש האשכולות ורב פעלים אבינו הרב החסיד ר' בנימין ביינוש ראזענבוים זצ"ל בן הרב החסיד ר' ישראל זצ"ל.

נלב"ע בשם טוב כ' שבט תשמ"ג. הונצח על ידי בניו שליט"א ת.ג.צ.ב.ה.

דף ע"ג - עמוד א'

העושה חבורה בשבת דרך קלקול, נחלקו התנאים (במסכת שבת) אם חייב, ולמ"ד שפטור [כמו בשאר מלאכות] אין חובל חייב אלא כשתיקו, כגון שצריך הדם לכלבו, או שוחט - שמתקן הבהמה לאכילה.

העושה חבורה בשבת דרך קלקול, היינו גם למ"ד מקלקל בחבורה פטור : א. שחטו שלא לאוכליו - שתיקנו לענין שאם עלה למזבח לא ירד, כיון שפסולו בקודש. ב. בשחט ונמצא בעל מום - מדובר במום של דוקין שבעין, ואליבא דרבי עקיבא שאם עלה לא ירד (ולא כשאר מומים שגם אם עלה דינו לירד), ג. נמצא טריפה - שהוציאו מידי טומאת נבילה, ד. בשחט חטאת בחוץ לשם עבודה זרה (ששינוי בכרייתא שחייב ג' חטאות, הגם שטיהרו מטומאת נבילה, מ"מ מטמא משום תקרובת עבודה זרה שמתמא באהל) - תיקנו להוציאו מידי איסור אבר מן החי לבני נח.

יהודה כשר. שפוד של עץ לכו"ע כשר, שאינו מתחמם כולו. **צולין בעץ של רמון** שאינו מוציא מים בשעה שצולין בו, כיון שאין בו חריצים, ואין לו מוח בפנים, ואין צריך להעביר סכין על קשריו, שחלקים הם, או בנטיעה בת שנתה שעדיין אין גדילין בה ענפים ואין לה קשרים, משא"כ שאר אילנות מוציאים מים והוי כמבושל, וגם בשל רימון צריך להוציא החתך שבראש השפוד מחוץ לפיו.

נתינת כרעים ובני מעים לתוך הקרבן כדי לצלותם - לרבי ישמעאל מותר, וכדעת רבי יוסי הגלילי במשנה, וקרי ליה 'תוך תוך' כקול רתיחתם, רבי טרפון קראו מקולס לשון כובע נחושת, שסובר שתולים אותם למעלה כרבי עקיבא במשנה.

במקום שנהגו שלא לאכול צלי בליל פסח בזמן הזה שגראה כאוכל קדשים בחוץ, היינו דווקא אם צלאו כולו כאחד, אבל אם חתך אבר וצלאו לבדו, או בישראל אבר אחד אפילו במחובר - מותר. **דף ע"ד - עמוד ב'**

מולייתא (טלאים ותרנגולין שממלאים אותם בין בשר לעצמות - בבשר שלא מלחו אלא כדי צלי), לרבה מותר אפילו פיה למעלה, שכבולעו כך פולטו, וי"א דאסור אפילו פיו למטה, דלא ס"ל כבולעו כך פולטו. ולהתנאים הסוברים שהיו נותנין כרעיו ובני מעייו של הפסח לתוכו בשעת צלייתו, הגם שלא מלחם - מותר, משום שחלל בית השחיטה פתוח ברוחב למטה והדם יוצא דרך שם (תוס').

הלב קורעו ומוציא את דמו, לא קרעו קודם בישולו קורעו לאחר בישולו, ואף אם בשלו בקדירה מועיל קריעה (אף שלא שייד לומר כבולעו כך פולטו), משום שבשר הלב חלק (שיע) ואינו בולע.

בשר חי שנתנו בתוך עיסה וצלאו - אם העיסה מסולת שאינה נדבקת כל כך - מותר לכו"ע, שנפרכת מאליה והדם יוצא ממנה, ואפילו אם המוהל אדום. אבל אם העיסה עשויה מקמח נקי - אסור גם למ"ד דאמרינן כבולעו כך פולטו, ומותר רק אם מראה המוהל צלול. עיסה משאר קמחים - אם המוהל אדום אסור ואם לאו מותר.

אומצא (חתיכת בשר אדומה), ביצים של זכרים שהאדימו, וורידים של בית השחיטה : חתכן ומלחן - מותר לבשלם בקדירה. צלאם בשפוד - מותרים אפילו לא מלחן אלא מעט. צלאם על גחלים - רב אחא מתיר ורבינא אוסר, והלכה כרב אחא. ומודה רב אחא שהמוהל היוצא ממנו אם הוא אדום - אסור, ולרבינא המוהל אסור אפילו אינו אדום. **בכל מקום שנחלקו רב אחא ורבינא רב אחא לחומרא ורבינא לקולא, והלכתא כרבינא לקולא**, לבד מהמחלוקת באומצא וביעי ומיזרקי שרב אחא מיקל ורבינא מחמיר, והלכה כרב אחא.

דף ע"ה . יום ה' פרשת יתרו - כ"ב שבט תשפ"א

יום זה מוקדש לעילוי נשמת האשה החשובה מרת מלכה שרייבער ע"ה בת הגה"ח ר' ישראל אלימלך רומפלער זצ"ל נלב"ע בשם טוב כ"ב שבט תשע"ז הונצח ע"י בנה הגה"ח ר' פינחס אליהו שריבער שליט"א ת. נ. צ. ב. ה.

דף ע"ה - עמוד א'

אסכלא התיר ר"ג לצלות עליה את הפסח היינו דווקא אסכלא מנוקבת, שכל הטלה נצלה באויר ואין בשרו נוגע בברזל.

אשם שמת בעליו או נתכפר באחר : לת"ק - כל שבחטאת מתה באשם רועה עד שיפול בו מום וימכר ויפלו דמיו לנדבה לקיץ המזבח, לרבי יהושע - אחר שנפל בו מום ימכר ויביא בדמיו עולת נדבה לעצמו, לרבי אליעזר - ימות, כדין חטאת.

אשם שמת בעליו או נתכפר באחר וניתק לרעיה - אם שחטו קודם שהומם, כשר לעולה, כיון שדמיו עומדים לכך, שחטו קודם שניתק לרעיה (שעדיין לא שלחו לאפר לרעות) - פסול, גזירה אחר שנתכפר באחר, אטו קודם שנתכפר שאז עדיין עומד לאשם.

בהמה שהופרש לקרבן מיוחד ונשתנה דינה לקרבן אחר כגון אשם שנפסל ועומד לעולה, ומותר הפסח שעומד לשלמים, לרב הונא בשם רב ולרב הונא בריה דרבי יהושע ולרב פפא אין צריך לעקור שם הראשון ממנו, משום שסתמא עומד לשם הקרבן השני, ולרב חסדא צריך עקירה. ופסח שהיו בעליו טמא מת ונדחה לפסח שני - לכו"ע צריך עקירה, שסתמו עומד לקרבן פסח שני.

דף ע"ג - עמוד ב'

כל שפסולו בגופו, כגון פיגול נותר וטמא ויוצא, ישרף מיד ואין צריך להמתין עד שתעובר צורתו, אך פסול בדם או בעלים, או ששחטו אחר תמיד של בין הערביים - ימתין לו עד שתעובר צורתו שהיינו פסול לינה, ואז נפסל גופו ויצא לבית השריפה, ולתנא דבי רבה בר אבוה גם פסול גופו צריך עיבור צורה.

שחט את הפסח ונודע שמשכו בעלים את ידיהם ממנו או שמתו - שנינו בברייתא שישרף מיד, ואף שעומד לשלמים, לרב חסדא - שצריך עקירה, ועדיין שם פסח עליו בשעת שחיטה, ונפסל גופו ששחטו שלא למנויו. לסוברים שאין צריך עקירה : א. מדובר שמתו הבעלים או משכו ידיהם אחר חצות, שבשעת חצות נקבע לקרבן פסח, וכיון שגראה ונדחה שוב אינו נראה (למ"ד בעלי חיים נדחים), ב. הוי ליה קרבן שלמים ששחטו לשם פסח, וכדעת הסוברים שהזבחים שנזבחו לשם פסח פסולים (כשם שפסח שנזבח לשם אחר פסול, והוא בקרבן חטאת) והוי פסול הגוף.

כל שנראה ונדחה - שהיה ראוי להיות קרבן ונדחה, שוב אינו חוזר ונראה, ולרב אין בעלי חיים נידחים, ואין דיחוי אלא אחר שחיטה (בדם או בבעלים).

אם יש שהות ביום לידע אם משכו הבעלים את ידיהם מהפסח או שמתו או נטמאו, ושחטו בשבת - חייב חטאת אף לדעת רבי יהושע, שאינו בכלל טועה בדבר מצוה אלא סתם שוגג שהוא קרוב לפשיעה.

פרק כיצד צולין

דף ע"ד . יום ד' פרשת יתרו - כ"א שבט תשפ"א

דף ע"ד - עמוד א'

משנה . כיצד צולין : א. בשפוד של רמון, שאינו מוציא מים. ב. תוחבו לתוך פיו עד בית נקובתו. ג. כרעיו ובני מעיו - לרבי יוסי הגלילי נותנין בתוכו, לרבי עקיבא תולים אותם חוצה לו (שבתוכו הוי כעין בישול). ד. אין צולין בשפוד של ברזל או באסכלא, ה. רבן גמליאל צלה לו טבי עבדו על אסכלא (מנוקבת. גמרא להלן).

שפוד של מתכת - לתנא של המשנה אינו כשר לצלות עליו הפסח, משום שחם מקצתו חם כולו ומתחמם השפוד שבתוך הקרבן מחמת חומו של השפוד היוצא החוצה, ונצלה הקרבן מחומו של השפוד, ולא הוי צלי אש, ולרבי

יום זה מוקדש לזכות החתן שמעון חנוך העניך בן שושנה ריזל עב"ג הכלה יטלא בת פייגא לכבוד נשואיהם בשעטומ"צ

דף ע"ו - עמוד א'

חם לתוך חם - לכולי עלמא אסור.

צונן לתוך צונן - דברי הכל מותר, ומכל מקום צריכים הדחה.

חם לתוך צונן או צונן לתוך חם : א. לרב - עילאה גבר - אם העליון חם מחמם התחתון והוי כחם לתוך חם, משא"כ צונן לתוך חם, לשמואל להיפך, שסובר תתאה גבר, ב. הלכה כשמואל, ג. לשמואל צריך לאוקמיה מתני' הפוסלת פסח חם שנצלה מחמת חרסו של תנור ומרוטב שנצלה מסולת וחזר - דווקא בחרס רותח וסולת רותחת.

חם וצונן שהתערבו זה בזה באופן שאינם בולעים (לרב ושמואל כל אחד לפי שיטתו) מכל מקום בעיני קליפה, דאדמיקר ליה אי אפשר דלא בלע פורתא.

סיכה - אפילו באופן שבולע (כגון צונן לתוך חם לשמואל), אף על פי כן סגי ליה בקליפה, דמשהו בעלמא הוא.

מליח הרי הוא כרותח, כבוש (בחומץ) הרי הוא כמבושל, ומליח היינו דווקא כשאינו נאכל מחמת מלחו, דהיינו שנתקלקל טעמו קצת מחמת המלח. וצלי - אפילו צונן נאסר כדי קליפה (עיין יורה דעה ש"ך סי' צ"א ס"ק כ"א ג' שיטות בזה), ואם יש לצלי סדקים או שהוא מתובל - אפילו צונן נאסר כולו.

דף ע"ו - עמוד ב'

דין ריחא : בשר שחוטא שנצלה עם בשר נבילה בתנור אחד - א. לרב אסור דריחא מילתא היא, ב. ואפילו אם השחוטא שמינה ונבילה כחושה, שריח השמן נכנס בכחוש ומפטמו, וחוזר ומוציא ריח גם הוא ונכנס בכשר, ג. בב' קדירות, או כעין ב' קדירות כגון תל גדול של גחלים או אפר באמצע - מותר, ד. ללוי - ריחא לאו מילתא הוא, ואפילו שחוט כחוש ונבילה שמנה, ה. הלכה כלוי (רש"י).

אין צולים ב' פסחים בתנור אחד משום תערובות גופים - שמא יתחלפו ויאכל שלא למנוייו, ואפילו גדי וטלה שאין שכיח שיתחלפו, ולרב אסור גם משום תערובות טעמים דמפטמי מהדדי (ואינו למנוייו). ואם עשה כעין ב' קדירות בתנור אחד אסור רק משום תערובות גופים.

פת חמה ע"ג חבית יין של תרומה : לרבי מאיר - הפת אסור לזרים, לרבי יהודה - מותר, לרבי יוסי - של חיטין מותר ושל שעורין אסור, ששעורים שואבות הריח. ללוי - נחלקו אי ריחא מילתא היא. לרב - לכו"ע ריחא מילתא היא, ולכן בפת חמה על גבי חבית פתוחה לכו"ע אסור, ופליגי בפת חמה על גבי חבית סתומה, או פת צוננת על גבי חבית פתוחה, ובפת צוננת על גבי חבית סתומה לכו"ע אין ריחא ומותרת.

דג שנצלה עם בשר בתנור אחד - למ"ד ריחא מילתא אסור לאכלו עם כותח שיש בו חלב, מר ב"ר אשי אסר לאוכלו כל עיקר, דקשה לצרעת.

משנה : חמשה קרבנות ציבור באים בטומאה - אם רוב הציבור טמאים, אך אין נאכלים בטומאה : עומר, שתי הלחם, לחם הפנים, זבחי שלמי ציבור, שעירי ר"ח. הפסח בא בטומאה וגם נאכל בטומאה, אבל חגיגת חמישה עשר שאינה דוחה שבת - כיון שיש לה תשלומין כל שבעה - אינה דוחה טומאה.

חום התנור (תנור שגרפו) תולדת אש ולא אש עצמה, ופסול לקרבן פסח, שלומדים ממה שנאמר 'צלי אש' שני פעמים, וללישנא קמא ילפינן מיניה לכל התורה שלא אש הוא, וללישנא בתרא ילפינן מיניה לכל התורה שהוי אש, שדווקא בפסח דכתיב שני פעמים אש הוא שנתמעט.

עצי ערלה שהסיק בהם את התנור וגרפו, ואפה בו את הפת - הפת מותרת (אפילו למ"ד (לעיל כ"ו): שאם לא גרף - הפת אסורה), דדווקא אעצים דאיסורא הוא דקפיד רחמנא וליתנהו.

גחלת נקראת אש, ולכן פסח שצלאו ע"ג גחלים הוי צלי אש וכשר. לרב חסדא דווקא בגחלים של עץ ולא של מתכת (וסתימת לשונו של רבינא בעמוד ב' משמע גם בגחלת של מתכת, ראה גליון הש"ס לרעק"א ושפ"א).

מכות אש לענין צרעת, (שמטמאה טומאת צרעת המכוה ולא משום צרעת השחין) היינו כל מכוה הבאה מן האור, שנתרבה מיתור דמכוה מכוה (וגחלת היא בכלל אש ואין צריך לרבותה, ולרב חסדא דווקא גחלת של עץ היא בכלל אש, וגחלת של מתכת נתרבתה מהריבוי).

שריפת בת כהן נעשית בפתילה של אבר שמתניכים וזורקים לתוך פיה, א. לא בעינן אש דווקא, ד'תשרף' לרבות כל שריפות הבאות מן האש, אבל אבר מעיקרו שמוציאין רותח מן הקרקע לא, שלא תולדות אש הוא ונתמעט ממייעוט ד'באש'. ב. ילפינן מגזירה שוה משריפת בני אהרן ששריפת נשמה וגוף קיים נקראת שריפה, ג. בורדין מיתה יפה כאמור 'ואהבת לרעך כמוך', ולכן אין שורפין בהקפת זמורות או ברותחין, אלא בפתילה של אבר.

פרים הנשרפים שורפים באש דווקא, מדכתיב 'ושרף אותו באש', ולא בתולדות האש כגון סיד רותח וגפסיס רותח (הגם דכתיב 'ושרף' לא מרבינן כל השריפות הבאות מן האש כיון דכתיב 'באש' אחר דכתיב 'ושרף', אבל בבית כהן מרבינן מ'תשרף' כל השריפות הבאות מן האש כיון דכתיב 'באש' לבסוף).

דף ע"ה - עמוד ב'

על שפך הדשן ישרף הכתוב בפרים הנשרפים - 'ושרף' בא לרבות א. אע"פ שאין שם דשן ישרף, ב. יתעסקו בו עד שתגמר השריפה, ואין די בכך שהוצתה האש ברובו.

גחלי אש שהכניס הכהן הגדול ביום הכיפורים היו גחלים לוחשות ולא עוממות מדכתיב 'גחלי אש'. לרב ששת - 'גחלי' היינו בין עוממות ובין לוחשות, וקרא ד'אש' בא למעט עוממות, לאביי ורבה 'גחלי' היינו דווקא עוממות וקרא ד'אש' מלמד שצריך לוחשות.

'ולקח מלא המחטה גחלי אש' - בעינן שיהיו גחלים לוחשות בשעת לקיחה, ולא רק בשעת כניסה לפני ולפנים, והיינו שלא יקח מחצה שלהבת ומחצה גחלת ועד שיכנס תהיה כולה גחלת.

משנה : נגע הפסח בחרסו של תנור יקלוף את מקומו, שנתבשל מחום התנור ולא הוי צלי אש, נטף מרוטבו על החרס וחזר אליו יטול את מקומו, נטף מרוטבו על הסולת יקמוץ את מקומו, סכו בשמן תרומה אם חבורת כהנים היא יאכלו, חבורה של ישראל - אם חי הוא ידיחנו, צלי יקלוף החיצון. סכו בשמן של מעשר שני לא יעשנו דמים על בני החבורה שאין פודין מעשר שני בירושלים.